

Силабус курсу

МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО

Ступінь вищої освіти - бакалавр

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 293 «Міжнародне право»

Дні занять: вівторок, четвер

Консультації: четвер

Рік навчання: IV. Семестр: VII

Кількість кредитів: 4 Мова викладання: українська

Керівник курсу

к.ю.н., старший викладач кафедри міжнародного та європейського права

Заставна Ольга Петрівна

Контактна інформація olya.zastavna@gmail.com, +380684023821

Опис дисципліни

Дисципліна «Міжнародне гуманітарне право» спрямована на формування у студентів ґрунтовних знань про систему норм та принципів, що регулюють відносини під час збройних конфліктів. Вона охоплює як теоретичні основи виникнення і розвитку міжнародного гуманітарного права (МГП), так і практичні механізми його реалізації в сучасних умовах.

Курс висвітлює історичні витоки обмежень у веденні війни, ключові міжнародні документи (Гаазькі та Женевські конвенції, Додаткові протоколи 1977 р., норми звичаєвого міжнародного права), а також актуальну практику міжнародних судових та квазісудових органів. Особлива увага приділяється категоріям осіб та об'єктів, що перебувають під захистом (цивільні особи, військовополонені, поранені та хворі, культурні цінності, природне середовище), а також забороненим засобам і методам ведення воєнних дій.

Курс поєднує теоретичний аналіз і практичні кейси: від кваліфікації збройних конфліктів і визначення статусу комбатантів та некомбатантів до розгляду механізмів відповідальності за воєнні злочини та грубі порушення МГП. Таким чином, дисципліна формує комплексне розуміння ролі міжнародного гуманітарного права у забезпеченні миру, безпеки та захисту прав людини в умовах збройних конфліктів..

Структура курсу

Години (лекц. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1.			
2	Тема 1. Поняття і історія становлення міжнародного гуманітарного права	Дослідити перші спроби нормативно-правового врегулювання правил ведення війни та поводження з військовополоненими і мирним населенням у різні історичні періоди. Проаналізувати історичні передумови створення Міжнародного комітету Червоного Хреста. З'ясувати місце і роль міжнародного гуманітарного права в системі міжнародного публічного права,	Тести, опитування
2/2	Тема 2. Джерела і принципи міжнародного гуманітарного права	Дослідити основні види джерел міжнародного гуманітарного права. Проаналізувати значення глобальних і регіональних актів з прав людини. З'ясувати зміст і відмінності між правом Женеви, правом Гааги та правом Нью-Йорка. Проаналізувати принципи сучасного міжнародного гуманітарного права.	Тести, опитування, есе
2	Тема 3. Поняття і види збройних конфліктів. Етапи війни	Дослідити поняття та види збройного конфлікту. Проаналізувати правовий статус сторін у збройному конфлікті. Визначити сутність та правові наслідки нейтралітету у війні. Проаналізувати правила ведення війни. Визначити способи закінчення бойових дій та війни.	Тести, опитування, практ.завдання
2/2	Тема 4. Правове становище осіб у збройних конфліктах.	Дослідити поняття та види учасників війни. Проаналізувати правовий статус комбатантів і некомбатантів. Визначити особливості правового становища цивільного населення під час збройного конфлікту. З'ясувати зміст і значення інституту держави-покровительки.	Тести, опитування
2	Тема 5. Режим військового полону та воєнної окупації.	Дослідити поняття та основні ознаки військовополонених. Проаналізувати процедури інтернування, звільнення та репатріації військовополонених. Визначити сутність поняття воєнної окупації. З'ясувати права і обов'язки держави-окупанта відповідно до норм міжнародного гуманітарного права.	Тести, опитування, практ.завдання

Змістовий модуль 2.

2	Тема 6. Засоби і методи ведення війни	Дослідити поняття засобів і методів ведення війни. Проаналізувати правові підстави та межі повної і часткової заборони окремих видів засобів ведення війни. Визначити особливості правової оцінки застосування ядерної зброї: З'ясувати поняття і приклади заборонених методів ведення.	Опитування, практ.завдання
2/2	Тема 7. Захист цивільних об'єктів і культурних цінностей у збройних конфліктах	Дослідити поняття воєнних і цивільних об'єктів у міжнародному гуманітарному праві. Визначити підстави та процедуру включення культурних цінностей до міжнародного реєстру, що перебувають під спеціальним захистом. З'ясувати значення міжнародного реєстру культурних цінностей.	Тести, опитування, практ.завдання
2	Тема 8. Відповідальність за злочини і правопорушення у сфері міжнародного гуманітарного права	Дослідити міжнародні акти, що встановлюють кримінальну відповідальність фізичних осіб за військові злочини та злочини проти людства. Проаналізувати правила видачі осіб, які вчинили злочини у сфері міжнародного гуманітарного права. Визначити особливості реалізації кримінальної відповідальності за злочини у сфері міжнародного гуманітарного права на національному рівні.	Тести, опитування
2/2	Тема 9. Міжнародно-правові засоби захисту прав людини у сфері міжнародного гуманітарного права.	Дослідити міжнародно-правові процедури захисту прав людини та їх механізми реалізації на глобальному та регіональному рівнях. Проаналізувати порядок розгляду доповідей держав щодо виконання ними взятих зобов'язань по захисту прав людини. З'ясувати роль та функції Верховних комісарів ООН з прав людини.	Опитування, практ. завдання

Рекомендовані джерела інформації

1. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник. Друге видання / О. Войтенко, М. Єлігулашвілі, О. Козорог, Т. Короткий, В. Потапова, О. Стокоз, Н. Хендель ; за заг. ред. радника президента Товариства Червоного Хреста України з міжнародного гуманітарного права, к.ю.н. Т. Короткого. Київ, УГСПЛ. Одеса. Фенікс. 2021. 268 с.
2. Грушко М. В. Міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права, професора О. В. Бігняка. Одеса. Видавничий дім «Гельветика». 2022. 136 с.
3. Журавльов Д.В., Дрозд О.Ю., Копотун І.М. та ін. Міжнародне гуманітарне право. Особливості застосування в умовах збройної агресії РФ проти України. Видавничий дім «Професіонал», 2023. 598 с.
4. Звичаєві норми міжнародного гуманітарного права / передм. Т.Р. Короткий, Є.В. Лук'янченко. Одеса. Фенікс. 2017. 40 с.
5. Мельцер Н. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс. МКЧХ. 2021. 398 с.
6. Сенаторова О. Права людини і збройні конфлікти : навч. посіб. / О. В. Сенаторова. Київ. ФОП Голембовська О.О. 2018. 208 с.
7. Cohen A., Zlotogorski D. Proportionality in International Humanitarian Law. Consequences, Precautions, and Procedures. Oxford University Press, 2021. 262 p.
8. Detention of Civilians in the Context of the Armed Attack by the Russian Federation Against Ukraine, 24 February 2022 - 23 May 2023. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. 2023. 42 p.
9. International Humanitarian Law: Modern Developments of the Limitation of Warfare. Routledge, 2019. 332 p.
10. McCoubrey H. The Oxford Guide to International Humanitarian Law Edited by Ben Saul, Dapo Akande. Oxford: Oxford University Press, 2020.
11. Sassòli M. International Humanitarian Law. Rules, Controversies, and Solutions to Problems Arising in Warfare. 2019. 720 p.

Інформаційні ресурси

1. База даних щодо національної імплементації МГП – <https://www.icrc.org/ihl-nat>
2. Збірник прецедентів, що стосуються МГП (онлайн-база даних) – <https://www.icrc.org/casebook/>
3. Збірник прецедентів, що стосуються МГП (у PDF-форматі та паперова версія) – <https://www.icrc.org/eng/resources/documents/publication/p0739.htm>
4. Інформаційний бюлетень МКЧХ з питань права та політики (ICRC Law and Policy Newsletter) – <https://www.icrc.org/en/law-and-policy-newsletters>
5. Курс електронного навчання «Вступ до Міжнародного гуманітарного права» – <https://www.icrc.org/en/onlinetraining-centre>
6. Міжнародний журнал Червоного Хреста – <https://www.icrc.org/eng/resources/international-review/index.jsp>
7. Онлайн-база даних міжнародних договорів, держав учасниць та коментарів – <http://www.icrc.org/ihl>
8. Сайт досліджень з МГП – <http://www.ihl.ihlresearch.org14>
9. Сайт конкурсу Ж. Пікте – <http://www.concourspectet.org>
10. Сайт Міжнародного кримінального суду – <http://www.icc.int>
11. Сайт Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця – <http://www.redcross.int>

12. Сайт Міжнародної гуманітарної комісії з встановлення фактів – <http://www.ihffc.org>
13. Сайт Міжнародної Федерації товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця – <http://www.ifrc.org>
14. Сайт МКЧХ – <http://www.icrc.org>
15. Сайт ООН – <http://www.un.org>

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим, пропуски практичних занять відпрацьовуються. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу адміністрації факультету.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100 бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародне гуманітарне право» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20 %	20 %	5 %	15 %	40 %
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне усіх оцінок, отриманих на практичних заняттях. Оцінювання на практичних заняттях здійснюється за 100 бальною шкалою. Кожен здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття та отримати не менше чотирьох оцінок. Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються	Підсумковий модульний контроль планується наприкінці семестру, передбачає розкриття 2 теоретичних питань - по 30 балів і розв'язування 2 кейсів – по 20 балів. Оцінювання модульного контролю здійснюється за 100 бальною шкалою.	Тренінг проводиться наприкінці семестру на окремих заняттях. Під час тренінгу оцінюються участь у дебатах чи модельованих судових засіданнях за визначеною тематикою. Тренінг оцінюється за 100 бальною шкалою.	Оцінка визначається як середнє арифметичне із оцінок отриманих за виконання різнопланових завдань щодо підготовки наукової роботи (есе, наукової статті, тез), анотації до наукової статті, участі у наукових конференціях. Модуль «Самостійна робота» може бути зарахованим за результатами підтвердження відповідним сертифікатом участі у Школі польського та європейського права, Школі права Європейського Союзу. Оцінювання самостійної	Екзамен передбачає виконання наступних завдань: 1. Два теоретичних питання – по 20 балів; 2. Розв'язування 2 кейсів – по 20 балів. 3. 20 тестів – по 1 балу за кожну правильну відповідь. Екзамен оцінюється за 100 бальною шкалою

оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій, та шляхом виконання завдань в системі Moodle. Поточне оцінювання проводиться шляхом усного опитування, підготовки наукових доповідей, розв'язування кейсів, тестування через систему Moodle на практичних заняттях.			роботи здійснюється за 100 бальною шкалою.	
--	--	--	--	--

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації,

допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота, екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

теоретичних (проблемних) питань: 2 теоретичні питання, за відповідь які студент може отримати від 0 до 20 балів, що в підсумку дає максимально 40 балів;

20–30 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–20 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

задач/кейсів (практичних завдань): 2 задачі, за розв'язання кожної із яких студент може отримати від 0 до 20 балів, що в підсумку дає максимально 40 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

тестів: 20 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 1 бал, що в підсумку дає максимально 20 балів.

Шкала оцінювання

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)